

Bryssel 17.12.2019
COM(2019) 650 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN KESKUSPANKILLE, EUROOPAN TALOUS- JA
SOSIAALIKOMITEALLE, ALUEIDEN KOMITEALLE JA EUROOPAN
INVESTOINTIPANKILLE**

Vuotuinen kestävän kasvun strategia 2020

{SWD(2019) 444 final}

”Haluan Euroopan tekevän enemmän sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja vaurauden saavuttamiseksi. Tämä on unionin perustava lupaus.”
Ursula von der Leyen, 16. heinäkuuta 2019

JOHDANTO

Taloukasvu ei ole itsetarkoitus. Talouden on toimittava ihmisten ja maapallon hyväksi. Ilmasto- ja ympäristöhuolet, teknologian edistyminen ja väestönkehitys muuttavat yhteiskuntiamme perinpohjaisesti. Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden on nyt vastattava näihin rakenteellisiin muutoksiin uudella kasvumallilla, jossa otetaan huomioon luonnonvarojen asettamat rajoitteet ja varmistetaan, että meillä on tulevaisuudessa työpaikkoja ja kestävä vaurautta.

Euroopan talous on onnistunut jättämään taakseen vuodet, joita leimasi finanssikriisin hallinta. Vaikka talous kasvaa seitsemättä vuotta peräkkäin, ulkoiset ja geopoliittiset näkymät ovat heikkenemässä, epävarmuus on suurta ja Eurooppa näyttää olevan siirtymässä vaimean kasvun ja alhaisen inflaation aikaan.

Jotta voimme säilyttää kilpailukykyämme huomisen maailmassa ja saavuttaa EU:n ilmastoneutraaliustavoitteen, meidän on nyt vastattava talouden pidemmän aikavälin haasteisiin. Uusi komissio on astunut virkaan ja esittänyt tavoitteellisen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, jonka painopisteitä ovat ihmisten hyväksi toimiva talous ja Euroopan digitaalinen valmius. Nyt on hyvä tilaisuus alkaa suunnata kohti tätä kestävä uutta kasvumallia.

Unioni on muutettava tällä talousohjelmalla kestäväksi taloudeksi. Se auttaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita saavuttamaan Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteet, joihin ne ovat sitoutuneet. Ohjelman avulla on edistettävä ja tuettava sekä digitaalista että ilmastosiiirtymää ja muutettava EU:n sosiaalista markkinataloutta niin, että voidaan varmistaa, että Euroopassa on edelleen maailman kehittyneimmät hyvinvointijärjestelmät ja se on vireä innovoinnin ja kilpailukykyisen yrittäjyyden keskus.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma on uusi kasvustrategiamme. Siinä asetetaan kestävyys – kaikissa merkityksissään – ja kansalaisten hyvinvointi toimintamme keskiöön. Tämä edellyttää, että seuraavat neljä ulottuvuutta tuodaan yhteen: ympäristö, tuottavuus, vakaus ja oikeudenmukaisuus.

Kasvustrategiamme ytimessä on neljä toisiaan täydentävää ulottuvuutta.

Ensiksikin meidän olisi keskityttävä ohjaamaan siirtymää, jolla Euroopasta tehdään luontoystävällinen ja ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä, varmistaen samalla, että kaikki voivat hyödyntää mahdollisuuksia, joita tämä tarjoaa.

Toiseksi, kehittämällä uusia teknologioita ja kestäviä ratkaisuja Eurooppa voi olla tulevan taloukasvun eturintamassa ja siitä voi tulla yhä digitalisoidummassa maailmassa edelläkävijä esimerkiksi EU:n teknologisen riippumattomuuden kannalta keskeisillä osa-alueilla, joita ovat muun muassa kyberturvallisuus, tekoäly ja 5G. Digitaalitekniikat ovat keskeinen tekijä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman toteutumisessa.

Kolmanneksi unionin on saatava talous- ja rahaliittonsa valmiiksi, jotta se voi varmistaa, että kaikki taloutta tukevat välineet ovat valmiina ja käytettävissä, jos talouteen kohdistuisi merkittävä häiriö. Euron kansainvälistä roolia on vahvistettava, jotta Euroopan vaikutusvaltaa maailmassa ja maailmanmarkkinoilla voidaan lisätä ja eurooppalaisia yrityksiä, kuluttajia ja hallituksia voidaan suojella epäsuotuisalta ulkoiselta kehitykseltä. Elinvoimainen ja häiriönsietokykyinen talous- ja rahaliitto, joka lepää pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin tarjoamalla vankalla perustalla, on paras keino lisätä Euroopan rahoitusvakautta ja sitä kautta parantaa euron kansainvälistä asemaa.

Neljänneksi uudella talousohjelmalla on varmistettava, että siirtymä on oikeudenmukainen ja osallistava ja asettaa ihmiset etusijalle. Ohjelmassa on kiinnitettävä erityistä huomiota niihin alueisiin, toimialoihin ja työntekijöihin, joilta edellytetään suurimpia muutoksia.

Tässä tulee olemaan keskeisellä sijalla vahvasti sisämarkkinoihin perustuva elinkeinostrategia, jonka avulla yritykset voivat innovoida ja kehittää uusia teknologioita. Samalla voidaan edistää kiertotaloutta ja luoda uusia markkinoita. Tämä tarkoittaa sitä, että Euroopan talouspolitiikkaa keskitetään pitkälle aikavälille. Tavoitteena on tarjota nuoremmille sukupolville kaikkialla Euroopassa kestävä ja vauras tulevaisuus. Meidän on siirryttävä vaiheittaisesta lähestymistavasta systemaattiseen lähestymistapaan, joka kattaa kaikki politiikan alat ja koko hallinnon. Prosessin on oltava osallistava, ja sitä on kehitettävä yhdessä Euroopan parlamentin, jäsenvaltioiden, työmarkkinaosapuolten ja sidosryhmien kanssa. Kestävän kehityksen tavoitteet tulevat olemaan EU:n päätöksenteon ja toiminnan keskiössä. Talouspolitiikan EU-ohjausjakso tarjoaa vakiintuneet puitteet talous- ja työllisyyspolitiikkojen koordinoinnille, jota tarvitaan ohjaamaan unionia ja sen jäsenvaltioita näissä muutoksissa, joiden vaikutukset ulottuvat kaikkialle talouteen. Tässä vuotuisessa kestävä kasvun strategiassa komissio hahmottelee EU:n talous- ja työllisyyspolitiikan painopisteet. Tätä lähestymistapaa noudattaen voidaan luoda synergioita, tasapainoilla kasvuohjelman neljän ulottuvuuden välillä ja esittää ratkaisuja.

1. Euroopan talousnäkymät

Euroopan talous kasvaa nyt seitsemättä vuotta peräkkäin. Talouskasvun odotetaan jatkuvan vuosina 2020–2021, vaikka kasvunäkymät ovatkin heikentyneet. Työmarkkinat ovat edelleen vahvat, ja työttömyys vähenee edelleen, joskin hitaammin ⁽¹⁾. Julkinen talous kohenee edelleen, pankkijärjestelmä on vankempi, ja talous- ja rahaliiton perusta on vahvempi. Investoinnit ja potentiaalinen kasvu pysyvät kuitenkin edelleen finanssikriisiä edeltäneen tason alapuolella. Julkisen talouden rahoitusaseman odotetaan heikkenevän hieman vuosina 2019–2021, mikä johtuu kasvun hidastumisesta, joidenkin jäsenvaltioiden hieman löyhemmästä päätösperäisestä finanssipolitiikasta ja joidenkin elvyttävästä finanssipolitiikasta.

¹ Ehdotuksessa komission ja neuvoston yhteiseksi työllisyysraportiksi (COM(2019) 653), joka hyväksytään yhdessä vuotuisen kestävä kasvun strategian kanssa, esitetään yksityiskohtainen selvitys työmarkkina- ja sosiaalipolitiikan kehityksestä muun muassa sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun avulla.

Taloudellinen ja geopoliittinen ympäristö tukee kasvua huomattavasti aikaisempaa vähemmän ja epävarmuutta on runsaasti. Tämä varjostaa lähiajan talousnäkymiä. Globaalit kasvunäkymät ovat hauraat. Kauppapoliittiset jännitteet valmistussektorilla ja geopoliittinen epävarmuus vaikuttavat kielteisesti investointipäätöksiin. Kaupan vähenemisellä yhdessä alhaisen tuottavuuden kasvun kanssa voi olla pitkäaikainen vaikutus Euroopan asemaan maailmassa, jota yhä enenevässä määrin määrittää Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen mitteliö. Tämä vaikuttaa erityisesti valmistussektoriin, johon kohdistuu myös rakenteellisia muutoksia. Seurauksena on, että Euroopan talous näyttää siirtyvän hitaamman kasvun ja alhaisen inflaation aikaan. Euroalueen bruttokansantuotteen (BKT) ennustetaan nyt kasvavan 1,1 prosenttia vuonna 2019 ja 1,2 prosenttia vuosina 2020 ja 2021. Koko EU:n BKT:n odotetaan kasvavan vuosittain 1,4 prosenttia vuosina 2019–2021.

Talouden keskipitkän aikavälin näkymiä heikentävät väestön ikääntyminen, tuottavuuden hidaskasvu ja lisääntyvät ympäristön tilan heikkenemisen vaikutukset. Vuoteen 2024 mennessä työvoiman arvioidaan vähenevän väestön ikääntymisen seurauksena 11 jäsenvaltiossa yli 3 prosenttia nykyisestä.² Vuoteen 2060 mennessä EU:n työvoima vähenee 12 prosenttia. Tämä ja vuosikymmeniä jatkunut tuottavuuden kasvun laskusuuntaus heikentävät talouden kasvupotentiaalia ja rasittavat julkista taloutta tulevaisuudessa. Lisäksi ympäristön tilan heikkenemisen odotetaan yhä enenevässä määrin vaikuttavan talouden toimeliaisuuteen, koska äärimmäiset sääolosuhteet yleistyvät, vaikutuksia kohdistuu ihmisten terveyteen ja aineellisten resurssien ja ekosysteemipalvelujen saanti on epäluottettavampaa.

Kun taivaalle alkaa kertyä uhkaavia pilviä, Euroopan on kehitettävä uusi kasvun paradigma, jolla onnistutaan vastaamaan pitkän aikavälin haasteisiin, jotka muuttavat yhteiskuntaa. Tämä uusi ajattelutapa tulee olemaan keskeinen tekijä myös Euroopan poliittisen ja taloudellisen johtoaseman luomisessa. Se myös edistää potentiaalista kasvua ja auttaa Eurooppaa pysymään vahvana tilanteessa, jossa epävarmuus lyhyellä aikavälillä lisääntyy.

2. Uusi tapa vastata toisiinsa liittyviin keskeisiin haasteisiin

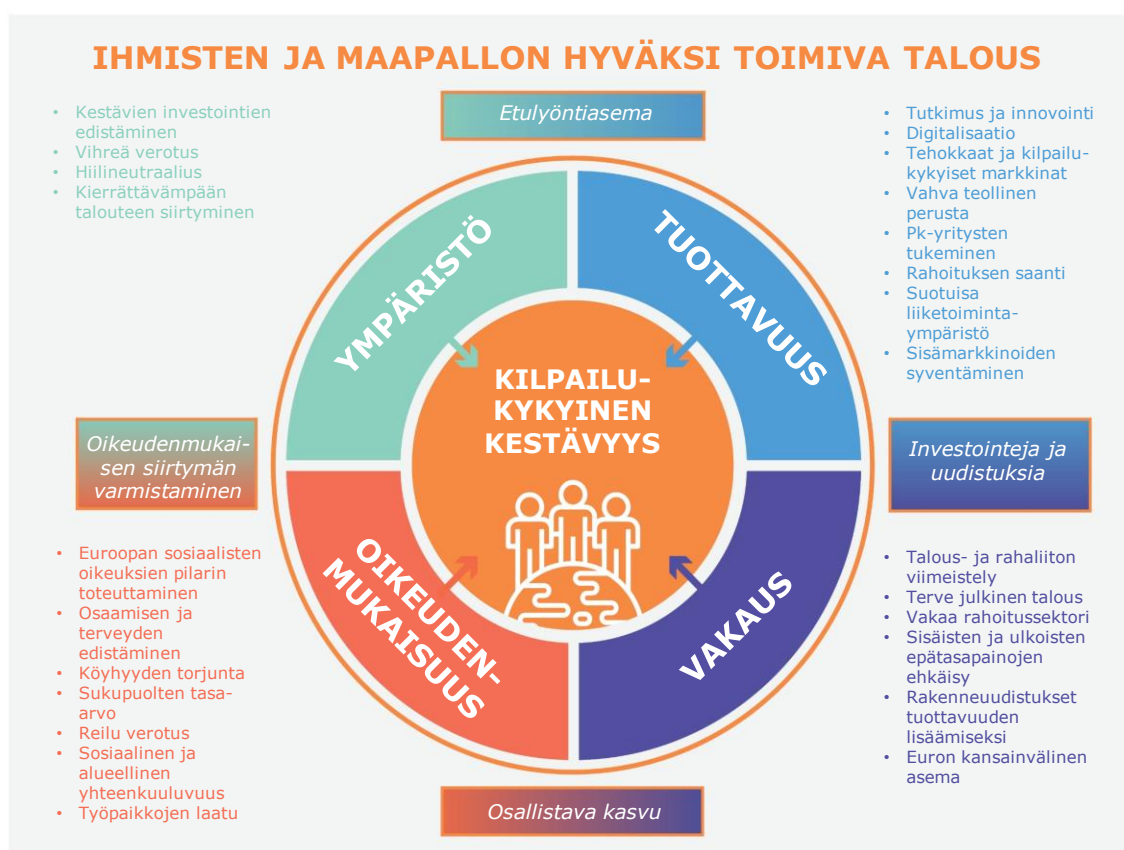
Kilpailukykyinen kestävyys on aina ollut Euroopan sosiaalisen markkinatalouden ytimessä, ja sen olisi säilyttävä ohjaavana periaatteena tulevaisuudessakin. Siirtyminen kohti kestävästä talousmallista, jonka digitaaliset ja puhtaat teknologiat mahdollistavat, voi tehdä Euroopasta muutoksen edelläkävijän. Johtoasema ympäristönsuojelussa ja vahva ja innovatiivinen teollinen perusta ovat saman kolikon kaksi puolta, mikä antaa EU:lle kilpailussa etulyöntiaseman. Vakaa talous, joka mahdollistaa politiikan keskittämisen pitkän aikavälin tavoitteisiin, ja oikeudenmukaisuus niiden kannalta, joihin muutokset vaikuttavat eniten, ovat onnistumisen edellytykset, ja ne täydentävät kehystämme.

Ympäristön kestävyys, tuottavuuden kasvu, oikeudenmukaisuus ja makrotalouden vakaus ovat tulevana vuosina EU:n talouspolitiikan neljä ulottuvuutta. Näiden

² Vuoden 2018 ikääntymisraportti https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip079_en.pdf.

ulottuvuuksien, jotka liittyvät läheisesti toisiinsa ja vahvistavat toisiaan, olisi ohjattava rakenneuudistuksia, investointeja ja vastuullista finanssipolitiikkaa kaikissa jäsenvaltioissa.

Nämä neljä keskeistä ulottuvuutta ovat ratkaisevan tärkeitä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Kestävän kehityksen tavoitteiden sisällyttäminen talouspolitiikan EU-ohjausjaksoon – painottaen erityisesti talous- ja työllisyysnäkökohtia – tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden asettaa ihmiset, heidän terveytensä ja maapallo talouspolitiikan keskiöön. Tämän päivän geopolittisessä kontekstissa kestävän kehityksen tavoitteiden asettaminen unionin päätöksenteon ja toiminnan keskiöön antaa myös vahvan viestin Euroopan sitoutumisesta kestävään kehitykseen.

Onnistuminen edellyttää, että kustannukset ja hyödyt ovat tasapainossa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Hyötyjen olisi oltava yhteisiä, eivätkä kaikkein heikoimmassa asemassa olevat saisi joutua maksajiksi. Sekä ilmastonmuutoksella itsessään että toimenpiteillä, joita siitä johtuviin haasteisiin vastaaminen edellyttää, on merkittäviä tulonjakovaikutuksia erityisesti lyhyellä aikavälillä. Kun laaditaan toimenpiteitä ja muotoillaan rakenneuudistuksia koskevia suosituksia, on varmistettava, että ihmiset, joihin nämä yhteiskunnalliset muutokset vaikuttavat eniten, saavat tukea. Toisaalta vihreä siirtymä luo myös uusia työpaikkoja ja lisää hyvinvointia esimerkiksi työ- ja elinympäristön tervehtymisen ansiosta. Myös muilla politiikan aloilla tavoitteiden välillä on lyhyellä aikavälillä tehtävä kompromisseja. Kun tavoitteena on esimerkiksi osallistavampi kasvu, vähemmän koulutettujen työntekijöiden integroituminen työmarkkinoille voi lyhyellä aikavälillä vähentää keskimääräistä tuottavuutta.

Tämä ei kuitenkaan vaikuta siihen, että työmarkkinoille integroitumisesta on pitkällä aikavälillä etua, sillä ajan mittaan se edistää yhteiskunnan tasapainoisuutta ja vaurautta. Esitettyjen tavoitteiden välisen synergian maksimoimiseksi tarvitaan merkittäviä julkisia ja yksityisiä investointeja esimerkiksi koulutukseen, uudelleen koulutukseen ja innovointiin.

3. Ympäristön kestävyys

Ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin vastaaminen on tämän sukupolven määräävä tehtävä. Näin on myös tulevina vuosina. Ilmastoneutraaliuteen siirtyminen edellyttää talouden perusteellista muutosta yhden sukupolven aikana. Muutokset eivät koske ainoastaan energiaa, rakennuksia ja liikennettä vaan myös teollisuutta, maataloutta ja palveluja. Samalla muutokset tarjoavat ainutlaatuisen mahdollisuuden uudistaa EU:n talouden vanhenevaa pääomakantaa ja palauttaa kilpailukyky kestäväällä tavalla niin, että ihmiset ovat keskiössä.

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan painotusta vahvistamalla vahvistetaan samalla talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa kattavana talous- ja työllisyyspolitiikan välineenä. Kasvumahdollisuudet, joita ympäristön kestävyuden painottaminen tuo mukanaan, ovat keskeisellä sijalla EU:n talousohjelmassa. Ohjausjakson puitteissa jäsenvaltioita voidaan opastaa sen suhteen, missä rakenneuudistuksia ja investointeja kestävämpään ja kilpailukykyisempään talousmalliin tarvitaan eniten. Jäsenvaltioita voidaan myös auttaa määrittämään keskeiset ristiriidassa olevat tavoitteet ja löytämään niiden välille tasapaino. Esimerkiksi energian hintojen nousun sosiaalisiin vaikutuksiin voidaan puuttua asianmukaisella sosiaali- ja finanssipolitiikalla. Euroopan on toimittava määrätietoisesti esimerkiksi kiertotalouden, uusiutuvan energian, rakennusten energiatehokkuuden ja vähäpäästöisen liikenteen edistämiseksi. EU:n teollisuus kuuluu jo nyt maailman energiatehokkaimpiin. Euroopan on hyödynnettävä tätä ja tarjottava yrityksille ja sijoittajille lisää kannustimia, jotta jäsenvaltiot voivat saavuttaa kunnianhimoiset ilmastotavoitteet. Uudistuksissa on otettava huomioon niiden ihmisten, alojen ja alueiden tukeminen, joihin muutos vaikuttaa eniten. Strategian toteuttamista edistetään syventämällä vihreiden ja digitaalisten investointien painottamista koheesiopolitiikassa.

Euroopan on investoitava huippututkimukseen ja innovointiin enemmän kuin koskaan. Tässä on otettava kaikki hyöty EU:n seuraavaan talousarvioon sisältyvästä joustavuudesta ja keskityttävä osa-alueisiin, joilla on eniten potentiaalia. Investoinnit olisi suunnattava ”puhtaisiin” omaisuuseriin, joilla ilmastonmuutosta voidaan parhaiten hillitä, ja murroksellisiin innovointitoimiin sekä EU:n että kansallisella tasolla. Nykyisten, vuoteen 2030 asetettujen ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että energiajärjestelmään tehdään vuosina 2021–2030 vuosittain 260 miljardin euron lisäinvestoinnit. Eniten investointeja tarvitaan energiatehokkuuden parantamiseen asuinrakennuksissa ja palvelusektorilla. Lisäksi tarvitaan merkittäviä investointeja sähköntuotantoon ja verkkoinfrastruktuuriin. Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin nopea käyttöönotto seuraavien kahden vuoden aikana on ratkaisevan tärkeää, jotta autoteollisuus voi saavuttaa uusille autoille asetetut päästötavoitteet.

Tässä yhteydessä on tarpeen muuttaa vero- ja tukijärjestelmiä, jotta voidaan varmistaa, että kannustimet ovat ilmasto- ja ympäristöystävällisiä ja että investointeihin löytyy rahoitus. Julkinen rahoitus ei kuitenkaan yksin riitä. Meidän on saatava liikkeelle yksityisiä

investointeja asettamalla vihreä ja kestävä rahoitus eurooppalaisessa sijoitusketjussa ja rahoitusjärjestelmässä keskeiselle sijalle.

Euroopan unioni voi Kestävä Eurooppa -investointiohjelman avulla toimia katalysaattorina yksityisille ja julkisille vihreille investoinneille. Ohjelmassa yhdistyvät kestävien investointien tukemiseen tarkoitettu rahoitus ja sääntelykehystä parantavat ehdotukset, joiden avulla on tarkoitus saada liikkeelle kestäviä investointeja kaikkialla EU:ssa. Tähän päästään kohdentamalla ilmastotoimiin suurempi osuus EU:n määrärahoista kuin koskaan aikaisemmin, houkuttelemalla yksityistä rahoitusta takausten avulla, luomalla suotuisa toimintakehys ja auttamalla hankkeiden toteuttajia luomaan rahoituskelpoisia vihreitä hankkeita. InvestEU-ohjelma tulee myötävaikuttamaan tässä merkittävästi. Lisäksi Euroopan investointipankkiryhmästä (EIP) tulee Euroopan ilmastopankki, sillä sen ilmastotavoite kaksinkertaistetaan 50 prosenttiin. Komissio tekee EIP-ryhmän kanssa yhteistyötä myös tulevan oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin puitteissa saadakseen aikaan merkittäviä investointeja alueilla, joita on erityisesti tuettava ympäristö- ja ilmastosiirtymässä seuraavalla monivuotisella rahoituskehyskaudella.

Lisärahoituslähteen ilmastotoimille ja talouden uudistamiselle tarjoaa EU:n päästökauppajärjestelmästä saatavien tulojen lisääminen. Vuonna 2018 päästökauppajärjestelmän huutokaupoista saadut tulot olivat noin 14 miljardia euroa. Vuonna 2019 huutokauppatulojen odotetaan olevan vieläkin suuremmat, ja tulevina vuosina vuotuiset tulot pysyvät huomattavina. Tällä rahalla olisi tuettava vuoden 2030 ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamista ja ilmastoneutraaliutta edistäviä investointeja.

4. Tuottavuuden kasvu

Kun Euroopan väestö ikääntyy ja resurssirajoitteista tulee yhä määräävämpiä, tulojen ja työllisyyden kasvu riippuu ratkaisevasti tuottavuuden kasvusta ja innovoinnista. Tuottavuuden kasvu on EU:ssa edelleen huomattavasti muiden globaalien toimijoiden tasoa hitaampaa. Lähentyminen Yhdysvaltojen tuottavuuden kasvuun päättyi jäsenvaltioissa 1980-luvulla. Tämä kuvastaa myös eurooppalaisten yritysten tilannetta maailmassa. Sadan suurimman julkisesti noteeratun yhtiön joukossa on tällä hetkellä vain 23 eurooppalaista. Kymmenen vuotta sitten niitä oli 40. Samaan aikaan erot EU:n sisällä ovat kasvaneet: tuottavuudeltaan parhaimpaan kymmenesosaan kuuluvilla alueilla tuottavuus on yli kuusi kertaa suurempi kuin alueilla, jotka kuuluvat heikoimpaan kymmenesosaan. Tuottavuuden parantamista koskevissa kansallisissa keskusteluissa voitaisiin hyödyntää kansallisia tuottavuuskomiteoita, jotka tekevät laadukkaita ja riippumattomia analyyseja ja lisäävät rakenneuudistusten kansallista omistajuutta.

Tuottavuuden parantaminen edellyttää järjestelmällistä ja tulevaisuuteen suuntautuvaa tutkimus- ja innovointistrategiaa. Tuottavuuskuilu parhaiten ja heikointen suoriutuvien yritysten välillä on kasvanut useimmissa jäsenvaltioissa. Rakenneuudistukset, joilla pyritään edistämään innovaatioiden leviämistä ja parantamaan rahoituksen saantia, voisivat mahdollistaa sen, että paljon laajempi joukko yrityksiä voisi hyötyä innovaatioista, mikä edistäisi tuottavuuden kasvua. Olisi tuettava julkisia ja yksityisiä investointeja innovatiivisiin teknologioihin, kuten kehittyneeseen digitaalitekologiaan, jotta voidaan edistää uusien tavaroiden, palvelujen ja liiketoimintamallien luomista. Tarvitaan lisää uusia ketteriä

innovoijia, joiden luoma teknologia tekee läpimurron, kuten nykyisten teknologiajättien tapauksessa kävi vain vuosikymmen sitten.

Digitaalitekhnologia, kuten tekoäly ja esineiden internet, sekä datan saatavuus ovat tuottavamman ja vihreämmän talouden kannalta ratkaisevan tärkeitä. Ne muuttavat tapaamme viestiä, työskennellä ja asua. Digitalisaation aikaansaama muutos edellyttää EU:lta ja jäsenvaltioilta enemmän kunnianhimoa investointien lisäämisen, innovointia edistävän sääntelyn, tosiasiallisten uudistusten ja eurooppalaisiin arvoihin perustuvan ihmiskeskeisen lähestymistavan osalta. Jotta EU:ssa voidaan tuottaa kotimaisesti teknologiat, joita pysyminen maailmanlaajuisen kilpailun kärjessä edellyttää, tarvitaan vahvaa teollista perustaa, joka keskeisillä sektoreilla pohjautuu yhteiseen strategiaan ja resurssien yhdistämiseen. Lisäksi Euroopan on pysyttävä teknologisesti riippumattomana investoimalla innovatiivisiin teknologioihin, kuten lohkoketjuun, suurteho- ja kvanttilaskentaan, algoritmeihin ja välineisiin, jotka mahdollistavat datan jakamisen ja käytön. Data ja tekoäly ovat tärkeitä innovoinnin vetureita, joiden avulla voimme löytää ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin olipa kyse terveydenhuollosta, maataloudesta ja ruoantuotannosta, turvallisuusasioista tai teollisuudesta.

Gloaalien jännitteiden kasvaessa EU:n sisämarkkinat tarjoavat jäsenvaltioille monia mahdollisuuksia laajentaa kauppaa, luoda työpaikkoja ja vauhdittaa kasvua. Sisämarkkinat ovat merkittävä EU:n talouden voimanlähde. Euroopan kilpailijat ovat mantereelaajuisia talouksia, joten EU tarvitsee todelliset mantereelaajuiset sisämarkkinat. Edut ovat selvät: teknologiset keksinnöt leviävät nopeammin yhtenäisillä markkinoilla. Hyvin toimivat tavara- ja palvelumarkkinat ovat keskeinen tuottavuuden kasvua edistävä tekijä, sillä niiden avulla resurssit voidaan kohdentaa tehokkaammin. Edistyminen markkinoiden yhdentymisessä on kuitenkin epätasaista, ja uutta pontta tarvitaan etenkin digitaalisten sisämarkkinoiden, eurooppalaisten verkkojen ja pääomamarkkinaunionin osalta.

Standardoinnilla on sisämarkkinoiden ytimessä keskeinen rooli EU:n kestävän kehityksen ohjelman edistämisessä. Standardit ovat olennaisen tärkeitä yritysten ohjaamiseksi kohti kestävän kehityksen tavoitteita, sillä ne toimivat siltana, joka yhdistää oikeudelliset säännökset ja konkreettiset tekniset käytännöt. Lisäksi standardit vaikuttavat osaltaan kilpailukykyyn alentamalla tuotantokustannuksia ja kasvattamalla markkinoiden kokoa. Näistä syistä standardointi voi auttaa kehittämään innovatiivisia tuotteita ja tuotantoprosesseja, jotka teknologian viimeaikaisen kehityksen pohjalta edistävät energiatehokkuutta, parempaa kierrätystä ja kestäväää tuotantoa. Selkeimmät esimerkit standardien roolista kestävän kehityksen ohjelman edistämisessä ovat ”ekosuunnittelu” ja energiamerkinnät³. Standardit edistävät myös reilua maailmanlaajuista kilpailua.

Laatikko 1: Sisämarkkinoiden vaikutus ja sisämarkkinoiden toimivuusraportti⁴

³ Ekosuunnittelulla on vuodesta 2009 saatu aikaan merkittäviä energiansäästöjä ja sitä kautta vähennetty CO₂-päästöjä sekä yhä enenevässä määrin lisätty materiaalitehokkuutta.

⁴ Single Market Performance Report SWD(2019) 443

Sisämarkkinat ovat unionille merkittävä voimavara. Viimeisten 25 vuoden aikana toteutunut ennennäkemätön yhdentymisen on johtanut tiiviimpiin taloudellisiin ja sosiaalisiin yhteyksiin yksilöiden ja yritysten välillä kaikissa jäsenvaltioissa. Yksilöiden ja yritysten olisi mahdollista saada sisämarkkinoista vielä enemmän hyötyä.

Sisämarkkinat on saatava valmiiksi ja toimintaan niillä osa-alueilla, joilla tulokset eivät edelleenkään vastaa odotuksia, ja niitä on myös päivitettävä jatkuvasti uusiin haasteisiin vastaamiseksi. Tämä pätee myös äskettäin hyväksytyihin säädöksiin, jotka vaikuttavat talouden **digitaaliseen** puoleen. Finanssikriisi on korostanut **pääoma- ja rahoitusmarkkinoiden** vakauden ja yhdentymisen merkitystä, sillä hajanaisuus haittaa edelleen yritysten kasvua ja investointeja. **Energiasta** on tullut unionin yhdentymisen avaintekijä, mutta energiamarkkinat ovat edelleen pitkälti hajallaan kansallisella tasolla. Ympäristö-, ilmasto- ja infrastruktuuritavoitteet ovat niin ikään ratkaisevan tärkeitä sen varmistamiseksi, että sisämarkkinat toimivat sosiaalisten odotusten mukaisesti. Sisämarkkinoita ollaan muuttamassa perusteellisesti, jotta EU:n yritykset ja yksityishenkilöt voisivat hyödyntää uusien teknologioiden, kuten digitalisaation, tarjoamia mahdollisuuksia parhaalla mahdollisella tavalla.

Sisämarkkinat ovat talouspolitiikan EU-ohjausjakson kannalta keskeinen tekijä, kuten myös EU-ohjausjakso on sisämarkkinoiden kannalta. Monet sisämarkkinoiden etujen täysimääräisen toteutumisen estävistä rakenteellisista esteistä johtuvat itse asiassa kansallisen, alueellisen tai paikallisen tason sääntelystä tai hallinnollisista käytännöistä, jotka heikentävät liiketoimintaympäristöä ja estävät yrityksiä toimimasta rajojen yli. Joissakin jäsenvaltioissa hallinnollisten valmiuksien tai ammattitaitoisen henkilöstön puute heikentää julkisten hankintojen markkinoiden toimivuutta.

Nämä havainnot otetaan huomioon **sisämarkkinoiden toimivuusraportissa**, joka tulee uutuuksena vuoden 2020 EU-ohjausjaksoon ja julkaistaan yhdessä tämän vuotuisen kestäväen kasvun strategian kanssa.

Raportin tavoitteena on **arvioida reaalitalouden markkinoiden toimivuutta sisämarkkinoilla.** Aiemmin seurannassa keskityttiin pääasiassa sisämarkkinoiden lainsäädäntöympäristöön sen varmistamiseksi, että lainsäädäntöä noudatetaan asianmukaisesti, mutta tässä kertomuksessa pyritään pääasiassa keskittymään **sisämarkkinoiden tuloksiin ja saavutuksiin.**

Raportissa otetaan ensiksikin huomioon **esteet, jotka haittaavat sisämarkkinoiden hyötyjen välittymistä kansalaisille ja yrityksille.** Toiseksi siinä arvioidaan **sisämarkkinoiden saavutuksia:** kuluttajien ja yritysten valinnanvaran lisääntyminen, hintojen aleneminen sekä kuluttajansuojan ja ympäristönsuojelun korkea taso. Lisäksi raportissa tarkastellaan monenlaisia seikkoja, joilla on merkitystä sisämarkkinoiden hyvän toiminnan kannalta, **mukaan lukien ympäristönsuojelun taso ja digitalisaatio.** Sisämarkkinoiden toimivuusraportissa on tarkoitus tältä pohjalta korostaa jäsenvaltiotason rakenneuudistusten merkitystä sisämarkkinoiden hyvän toiminnan kannalta.

Sisämarkkinoihin liittyvien kysymysten tarkempi huomioon ottaminen tukee myös yhdentymistä. Rakenneuudistusten hyödyt tiiviisti yhentyneillä markkinoilla hyödyttävät kuluttajia uudistusten toteutusmaassa, mutta ne heijastuvat myös muiden jäsenvaltioiden kuluttajiin.

Euroopan rahoitusalan on tuettava paremmin innovointia ja investointeja talouteen. Euroopan on jatkettava rahoitusmarkkinoidensa kehittämistä, jotta kaikki elinkelpoiset yritykset, myös innovatiiviset tulevaisuuden yritykset, voivat saada rahoitusta investoidakseen työpaikkojen luomiseen ja kasvuun. Pääomamarkkinaunionin toteuttamiseen tähtäävillä lisätoimenpiteillä varmistetaan, että yritykset saavat rahoituksen, jota ne tarvitsevat voidakseen kasvaa, innovoida ja laajentaa toimintaansa. Yritysten ja erityisesti pk-yritysten on voitava saada täysi hyöty valtioiden rajat ylittävien arvoketjujen yhdentymisestä sekä teollisuuden ja palvelujen saumattomasta yhteydestä, joka on digiajalle luonteenomaista. Tätä tuetaan myös EU:n talousarviosta sysäämällä liikkeelle yksityisiä investointeja näillä sektoreilla.

Tuottavuutta ja innovointia ei voida lisätä ilman kauaskantoisia investointeja koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen. On erittäin tärkeää tukea aikuista työvoimaa, ja erityisesti niitä 60:tä miljoonaa, joiden osaamistaso on matala, jotta osaamista voidaan laajentaa ja nostaa korkeammalle tasolle. Samoin peruskoulutusta on uudistettava, jotta heikosti suoriutuvien oppilaiden osuus ei enää kasvaisi. Nyt heidän osuutensa on lukutaidon, matematiikan ja luonnontieteiden osalta yli 20 prosenttia. Digiosaamisvajeeseen on puuttettava. Kokonaisvaltaisissa osaamisstrategioissa olisi keskityttävä yksilöllisiin täydennys- ja uudelleen koulutustarpeisiin. Niiden täyttäminen on yksilöiden, yritysten ja hallitusten yhteinen tehtävä, ottaen huomioon heikoimmassa asemassa olevien tarpeet.

Kasvua ja tuottavuutta on tuettava kilpailukykyisillä ja tehokkailla markkinoilla ja liiketoimintaympäristön pullonkauloja poistavilla rakenneuudistuksilla. Määräviä tekijöitä jäsenvaltion liiketoimintaympäristössä ovat hyvä hallintotapa, toimivat instituutiot, riippumaton ja tehokas oikeuslaitos, laadukas julkishallinto, vankat korruptiontorjuntakehykset, julkisten hankintojen tehokas toteuttaminen, toimivat maksukyvyttömyyskehykset ja tehokkaat verojärjestelmät. Kaikki nämä näkökohdat, kuten myös oikeusvaltioon liittyvät näkökohdat, voivat vaikuttaa investointipäätöksiin ja ne ovat näin ollen tärkeitä tuottavuuden ja kilpailukykyyn lisäämisessä. Näin on erityisesti globalisoituneessa ja digitalisoituneessa ympäristössä, jossa pääoma on hyvin liikkuvaa. Muiden olemassa olevien ohjausprosessien yhteydessä kerättävä tieto jäsenvaltioiden institutionaalista ja hallinnollisesta suoriutumisesta otetaan huomioon talouspolitiikan EU-ohjausjaksossa ja makrotaloudellisessa arvioinnissa.

5. Oikeudenmukaisuus

Jotta EU voisi vahvistaa taloudellista ja sosiaalista suorituskykyään, sen on kaikilta osin noudatettava Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteita. Vaikka talouden elpyminen on auttanut parantamaan työllisyys- ja sosiaalipoliittisia tuloksia kaikkialla Euroopassa, tarvitaan toimia, joilla varmistetaan sosiaalisten oikeuksien toteutuminen ja torjutaan sosiaalisen kuilun kasvamisesta aiheutuvia riskejä.

Jokainen työntekijä ansaitsee Euroopassa oikeudenmukaiset työolot ja -ehdot. Työssäkävien köyhyys ylittää edelleen kriisiä edeltäneen tason useimmissa EU-maissa, ja lähes joka kymmenettä työntekijää uhkaa Euroopassa köyhyys. Vaikka ei-vapaaehtoinen osa-aikatyö väheneekin, se on edelleen yleistä useissa jäsenvaltioissa, ja epätyyppillisten

työsuhteiden leviäminen lisää työmarkkinoiden segmentoitumista. Tästä näkökulmasta tärkeitä tavoitteita ovat kohtuullisen palkan varmistaminen kaikille työntekijöille, toistaiseksi voimassa oleviin kokoaikaisiin työsuhteisiin siirtymisen edistäminen sekä panostaminen ihmisiin ja heidän osaamiseensa. Maissa, joissa työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu on heikkoa, olisi edistettävä työmarkkinaosapuolten vahvempaa osallistumista ja lisättävä tukea niiden valmiuksien kehittämiseksi. Jotta voidaan varmistaa, että työntekijät saavat tukea myös talouden vakavan häiriön kohdatessa, kansallisia toimia voitaisiin täydentää eurooppalaisella työttömyysvakuutusjärjestelmällä (SURE). Lisäksi EU:n olisi tehostettava pyrkimyksiään puuttua kaikenlaisiin epäsäännöllisiin työllistämismuotoihin, jotka edistävät sosiaalista polkumyyntiä ja työntekijöiden hyväksikäyttöä.

Naiset ovat työmarkkinoilla edelleen epäedullisessa asemassa. Vaikka naisten koulutustulokset ovat yleisesti ottaen paremmat, ero miehiin työllisyysasteen ja palkkojen osalta on pysynyt viime vuosina jokseenkin vakaana. Näiden erojen umpeen kurominen vaikuttaisi myönteisesti talouteen ja yhteiskuntaan. Naisten työllisyysasteen nostamiseksi ja lapsikäyhyiden torjumiseksi on ratkaisevan tärkeää edistää toimivia työ- ja yksityiselämän tasapainottamiseen tähtääviä toimenpiteitä, varmistaa laadukkaiden lastenhoitopalvelujen saatavuus ja puuttua verotukseen ja etuuksiin liittyviin työnteon esteisiin.

Oikeudenmukaisuuden edistäminen edellyttää, että investoidaan osaamiseen sekä riittäviin ja kestäviin sosiaalisen suojelun järjestelmiin ja torjutaan syrjäytymistä. Koulutusjärjestelmien inklusiivisuuden ja laadun parantaminen on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan edistää kaikkien ihmisten osallisuutta tulevaisuuden yhteiskunnissa. Koulunkäynnin keskeyttämistä olisi saatava vähennettyä ja ammatillisen koulutuksen laatua ja houkuttelevuutta parannettua. Investoinnit osaamiseen eivät kuitenkaan ole läheskään riittäviä. Sosiaalisen suojelun järjestelmiä on mukautettava niin, että kaikki suojelua tarvitsevat sitä saavat, työllisyysasemastaan riippumatta. Euroopan on myös puututtava tehokkaammin eriarvoisuuteen, josta kärsivät syrjäytymisvaarassa olevat väestöryhmät, kuten vammaiset, romanit ja maahanmuuttajat. On varmistettava, että he voivat hyödyntää koko potentiaaliaan ja antaa panoksensa talouteen, sosiaalisen suojelun järjestelmiin ja yhteiskuntaan. Väestön ikääntymisen vuoksi on yhä tärkeämpää investoida terveydenhuoltoon ja pitkäaikaishoitoon ja varmistaa samalla sosiaalisen suojelun järjestelmän kestävyys sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi.

Jäsenvaltioiden väliseen ja niiden sisäiseen sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen kohdistuvat haasteet ovat lisääntyneet. Talous- ja finanssikriisin jälkimainingeissa tuloerot ja eriarvoisuus peruspalvelujen saatavuudessa ovat kasvaneet jäsenvaltioissa. Alueelliset erot ovat Euroopassa edelleen haaste, koska ne vaikuttavat kielteisesti kasvuun. Vaikka köyhimmät alueet ovat vaurastuneet vuodesta 2010, taloudelliset erot niiden ja rikkaampien alueiden välillä ovat kasvaneet, myös investointien hiipumisen seurauksena. Joissakin tapauksissa teknologinen muutos ja energiamurros voivat kasvattaa tätä kuilua entisestään, ellei ryhdytä asianmukaisiin toimiin alueellisen kilpailukyvyyn parantamiseksi.

EU:n on pysyttävä yhteenkuuluvuuden edistäjänä. Alueellisten ja sosiaalisten erojen tasoittamiseksi on luotava mahdollisuuksia niille, jotka eivät suoraan hyödy markkinoiden avautumisesta ja teknologian muutoksesta. Tähän kuuluu osaamisen kehittäminen parantamalla koulutusta ja varmistamalla asianmukainen alueellinen lähentyminen esimerkiksi terveydenhuollon ja laadukkaan koulutuksen saatavuuden suhteen.

Jäsenvaltioiden on jatkettava tähän tähtääviä uudistuksia ja hyödynnettävä tässä kaikki se tuki, jota EU:n talousarvion välineistä on tarjolla. Alueiden väliset yhteydet ja mahdollisuus liikkua ovat ratkaisevan tärkeitä sekä yhteenkuuluvuuden että tuottavuuden kannalta, ja niitä on tuettava asianmukaisilla investoinneilla.

Kun ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa muotoillaan ja toteutetaan, kaikki jäsenvaltiot, alueet ja kaupungit eivät lähde samalta viivalta. Tästä syystä ilmastotoimenpiteissä on edelleen noudatettava yhteenkuuluvuutta edistävää lähestymistapaa, jotta ei heikennetä lähentymiskehitystä. Siirtyminen kestävään talousmalliin voi keskipitkällä aikavälillä mahdollisesti edistää kasvua ja työllisyyttä koko EU:ssa, mutta tarvitaan politiikkatoimia, joilla lievennetään kielteisiä vaikutuksia, joita tiettyihin sektoreihin ja alueisiin lyhyellä aikavälillä kohdistuu. Joidenkin sektoreiden on uudistuttava, ja monien sektoreiden on ryhdyttävä toimiin kilpailukykyensä säilyttämiseksi. Näiden muutosten vaikutukset tuntuvat todennäköisesti eri tavoin eri puolilla Eurooppaa. Uudella oikeudenmukaisen siirtymän mekanismilla tarjotaan räätälöityä tukea muutosten vaikutuksista eniten kärsiville ihmisille ja alueille ja varmistetaan, ettei kukaan jää jälkeen. Erityinen painopiste on niiden alueiden muutoksessa, joihin fossiilisista polttoaineista luopuminen eniten vaikuttaa.

Verovilppi, veronkierto ja kilpailu alhaisimmasta veroasteesta heikentävät maiden kykyä harjoittaa sellaista veropolitiikkaa, jolla voidaan vastata talouden ja kansalaisten tarpeisiin. Kansallisia vero- ja etuusjärjestelmiä olisi optimoitava niin, että kannustimet osallistua työmarkkinoille vahvistuvat, oikeudenmukaisuus ja läpinäkyvyys lisääntyvät ja hyvinvointijärjestelmien rahoituksen kestävyys ja riittävyys voidaan varmistaa työelämän muuttuessa. Verojärjestelmillä olisi varmistettava myös riittävät tulot, joilla voidaan rahoittaa julkiset investoinnit, koulutus, terveydenhuolto ja hyvinvointi, taattava oikeudenmukainen taakanjako ja vältettävä yritysten välisen kilpailun vääristyminen. Tässä yhteydessä on olennaisen tärkeää torjua aggressiivista verosuunnittelua ja huolehtia, että globalisoituneiden yritysten verotus on oikeudenmukaista. EU:n yhtiöverojärjestelmiä on uudistettava kiireellisesti. Ne eivät sovellu nykyaikaisen maailmantalouden realiteetteihin eivätkä vastaa uusia digitaalisia liiketoimintamalleja. Yritysten on osallistuttava veroin ja maksuin sosiaaliturva-, koulutus- ja terveydenhuoltojärjestelmien ja infrastruktuurin rahoittamiseen siellä, missä niiden voitot syntyvät.

6. Makrotalouden vakaus

Euroopan unionin on edelleen lisättävä taloutensa vakautta puuttumalla jäljellä oleviin heikkouksiin kansallisella ja EU:n tasolla. Tämä on ennakoedellytys tulevista häiriöistä selviämiseksi ja muutoksen helpottamiseksi. Lyhyellä aikavälillä tämä edellyttää, että kansallisella tasolla harjoitetaan vastuullista talous-, budjetti- ja finanssipolitiikkaa ja suunnitellaan pidemmän aikavälin politiikkaa asianmukaisesti. Tämä edellyttää myös sitä, että EU:n tasolla on toteutettava toimia, jotta keskeiset uudistukset euroalueen vahvistamiseksi saadaan valmiiksi.

Kansallisia finanssipolitiikkoja on talous- ja rahaliiton moitteettoman toiminnan tukemiseksi sovitettava yhteen, vakaus- ja kasvusopimusta täysimääräisesti noudattaen. Tarvitaan vastuullista ja reagoivaa finanssipolitiikkaa, joka johtaa terveeseen ja kestäväan julkiseen talouteen, jotta voidaan varmistaa, että finanssipolitiikka voi täyttää kaikki

tehtävänsä. Euroalueen finanssipolitiikan virityksen odotetaan vuosina 2020 ja 2021 olevan pitkälti neutraali tai hieman elvyttävä. Samaan aikaan kansalliset finanssipolitiikat eivät edelleenkään ole riittävän eriytyneitä, kun otetaan huomioon jäsenvaltioissa käytettävissä oleva julkisen talouden liikkumavara. Maltillisen finanssipolitiikan noudattaminen niissä jäsenvaltioissa, joilla on paljon julkista velkaa, ohjaisi velkasuhteen lasku-uralle, vähentäisi häiriöalttiutta ja antaisi automaattisten vakauttajien toimia täydellä teholla talouden taantumana aikana. Toisaalta investointien ja muiden tuottavien menojen lisääminen jäsenvaltioissa, joiden julkisen talouden tilanne on suotuisa, tukisi kasvua lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä ja auttaisi myös tasapainottamaan euroalueen taloutta. Jos näkymät heikkenevät, tuloksellinen reagointi edellyttäisi kasvua tukevaa finanssipolitiikan kokonaisviritystä samalla kun harjoitetaan kaikilta osin vakaus- ja kasvusopimusta noudattavaa politiikkaa, jossa otetaan huomioon maakohtaiset olosuhteet ja mahdollisuuksien mukaan vältetään myötäsykliisyyttä.

Vakauden varmistamiseksi on puututtava mahdollisiin sisäisten ja ulkoisten epätasapainojen lähteisiin ja turvattava samalla investoinnit tulevaan kestävyteen ja tuottavuuteen. Sekä sisäiset että ulkoiset epätasapainot on pidettävä kurissa asianmukaisen seurannan ja rakenneuudistusten avulla. Alhaisen korkotason vallitessa jäsenvaltioiden, joilla on tarvetta vähentää velkaa, olisi toteutettava riipeä prosessi velan vähentämiseksi vaarantamatta investointeja. Tämänhetkinen julkisen velan suuri määrä aiheuttaa haavoittuvuutta joissakin jäsenvaltioissa ja rajoittaa hallitusten mahdollisuuksia tarvittaessa vakauttaa makrotaloutta. Velan vähentäminen on tarpeen myös siksi, että jäsenvaltioilla olisi finanssipoliittista liikkumavaraa vastata tuleviin haasteisiin ja vapauttaa varoja investointeihin. Tämä pätee erityisesti, kun otetaan huomioon pankkien rajalliset taseet ja yksityisen sektorin velkaantuneisuus. Suurten ulkoisten varantoepätasapainojen korjaaminen ja yritysten ja kotitalouksien velan vähentäminen on tärkeää haavoittuvuustekijöiden vähentämiseksi.

Julkisen talouden laadun parantaminen on tärkeää potentiaalisen kasvun vauhdittamiseksi ja ilmasto- ja digitaalahaasteisiin liittyvän taloudellisen muutoksen tukemiseksi. Sekä tulo- että menopuolella olisi toteutettava toimia menojen säännöllisen uudelleenarvioinnin perusteella niin, että etusijalle asetetaan pitkän aikavälin kasvua edistävät menot ja hyödynnetään vihreän budjetoinnin välineitä. Menopuolella olisi tehtävä säännöllisesti menojen uudelleenarviointeja, ja etusijalle olisi asetettava pitkän aikavälin kasvua edistävät menot, erityisesti koulutukseen, työllisyyteen ja investointeihin liittyvät menot. Tulopuolella veroilla olisi tuettava siirtymistä vihreään talouteen, verojen oikeudenmukaisuutta olisi lisättävä ja siirryttävä kasvun kannalta vähemmän haitallisiin verotulojen lähteisiin.

Rahoitussektoria on vahvistettava edelleen tekemällä pankkiunioni ja pääomamarkkinaunioni valmiiksi. Tähän päästäisiin muun muassa perustamalla eurooppalainen talletussuojajärjestelmä, vähentämällä järjestämättömiä lainoja, puuttamalla pankkien ja valtioiden väliseen kohtalonyhteyteen, parantamalla pankkien maksukyvyttömyyttä koskevaa lainsäädäntöä ja toteuttamalla toimenpiteitä rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen lisäämiseksi. Lisäksi on seurattava tiiviisti yksikkötyökustannusten kasvua tai monissa maissa asuntojen hintojen jyrkkää nousua, samalla kun makrovakauskehyksiä on mukautettava ja tarvittaessa toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä, jotta uusien epätasapainojen syntyminen voidaan estää.

Pääomamarkkinaunionia koskevaa työtä on jatkettava, jotta voidaan monipuolistaa yritysten rahoituslähteitä ja säästäjien sijoitusmahdollisuuksia ja siten lisätä yksityistä riskinjakoa euroalueella. Rahoitusjärjestelmän on myös kehitettävä paremmin kyber- ja ilmastouhkia.

Eurooppa tarvitsee hyvin kohdennettuja investointeja, joilla tuetaan siirtymistä ilmastoneutraaliin ja täysin digitaaliseen talouteen. Vakaus- ja kasvusopimuksen sallimaa joustoa olisi hyödynnettävä täysimääräisesti, jotta voidaan tehdä tarvittavat investoinnit samalla turvaten julkisen talouden kestävyys. Tämä auttaa meitä saavuttamaan euroalueella kasvuystävällisemmän finanssipolitiikan vireyksen ja turvaamaan samalla finanssipoliittisen vastuullisuuden. Uuden monivuotisen rahoituskehityksen nopea hyväksyminen on myös keskeistä sen varmistamiseksi, että digitaal- ja ilmasto siirtymän tukemiseen voidaan nopeasti investoida lisää (ks. laatikko 2).

Kaikki edellä esitetty on olennaisen tärkeää euron kansainvälisen aseman vahvistamiseksi, sillä se on keskeinen tekijä Euroopan vaikutusvallan lisäämisessä maailmanmarkkinoilla. Se auttaa eurooppalaisia yrityksiä, kuluttajia ja hallituksia kehtämään epäsuotuisaa ulkoista kehitystä ja vahvistamaan euroalueen talouden asemaa maailmannäyttämöllä. Nykytilanteessa on entistäkin tärkeämpää toimia nopeasti, sillä maailmanlaajuinen kilpailu ja monenväliseen järjestelmään kohdistuvat uhat aiheuttavat uusia taloudellisia konflikteja kauppa- ja valuuttakonfliktien kautta, mikä uhkaa heikentää monia globalisaation etuja.

Laatikko 2: EU:n talousarvion vaikutus – uusi monivuotinen rahoituskehitys hyväksyttävä nopeasti

Euroopan unionin talousarvio on keskeisellä sijalla tavoitteidemme toteuttamisessa.

Nykyisiin ja uusiin mekanismeihin perustuvalla **Kestävä Eurooppa -investointiohjelmalla** saadaan aikaan investointeja, jotka ovat tarpeen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman toteuttamiseksi. **Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi** hyödyttää alueita, jotka kärsivät eniten, ja sillä varmistetaan, ettei kukaan jää jälkeen.

InvestEU-ohjelmalla odotetaan saatavan aikaan yli 650 miljardin euron lisäinvestoinnit vuoteen 2027 mennessä EU:n takausta käyttämällä. Se on keskeinen väline, jolla houkutellessa yksityisiä rahoitusvaroja EU:n tavoitteiden edistämiseen.

Koheesipolitiikan rahastoilla (Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto plus ja koheesiorahasto) on keskeinen rooli sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tukemisessa jäsenvaltioissa, alueilla ja maaseudulla, jotta pysytään mukana maailman digitaalisessa ja vihreässä muutoksessa. Komission ehdotuksessa seuraavaksi monivuotiseksi rahoituskehitykseksi (vuosiksi 2021–2027) koheesipolitiikan kokonaismäärärahat ovat 374 miljardia euroa käyppinä hintoina.

Uudistusten tukiohjelmalla laajennetaan EU:n tasolla käytettävissä olevia välineitä, jotta EU:n jäsenvaltioita voidaan auttaa toteuttamaan rakenneuudistuksia, ja annetaan sekä teknistä että taloudellista tukea. Uudistusten tukiohjelmaan kuuluvalla lähentymistä ja kilpailukykyä edistävällä talousarviovälineellä on tarkoitus tukea uudistuksia ja investointeja euroalueen jäsenvaltioissa.

EU:n talousarviosta tullaan investoimaan huippututkimukseen ja innovointiin enemmän kuin koskaan. Tässä otetaan kaikki hyöty EU:n seuraavaan talousarvioon sisältyvästä joustavuudesta ja keskitytään osa-alueisiin, joilla on eniten potentiaalia. Horisontti Eurooppa -ohjelmasta myönnetään EU:ssa tehtäviin innovointi-investointeihin 98 miljardia euroa.

EU:n talousarvio toimii katalysaattorina, jolla houkutellessa kestäviä yksityisiä ja julkisia investointeja ja ohjataan EU:n tukea puhtaaseen energiaan siirtymiseen sinne, missä sitä eniten tarvitaan. Jo nykyisessä monivuotisessa rahoituskehityksessä vuosiksi 2014–2020 on lisätty ilmaston ja ympäristön painoarvoa meno-ohjelmissa. Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen on sisällytetty ja valtavirtaistettu kaikkiin EU:n tärkeimpiin menolohkoihin. Euroopan komissio on ehdottanut EU:lle yli 1 biljoonan euron rahoituskehystä vuosiksi 2021–2027⁵). Komissio on nostanut tavoitetasoa ja esittänyt ehdotuksessaan, että ilmastoon liittyviin toimiin käytetään vähintään 25 prosenttia määrärahoista eli 320 miljardia euroa. Tulevassa yhteisessä maatalouspolitiikassa (YMP) uusi vihreä arkkitehtuuri edistää entistä vahvemmin ympäristön ja ilmaston suojelua, sillä YMP:n kokonaisu määrärahoista 40 prosenttia on tarkoitettu toimiin, joilla edistetään ilmastotavoitteita.

7. Talouspolitiikan EU-ohjausjakson suuntaaminen uudelleen

Uusi kasvustrategia, jossa keskitytään kilpailukykyiseen kestävyteen, auttaa saavuttamaan kestävä kehityksen tavoitteet. Taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät haasteet ovat merkityksellisiä koko talouden kannalta. Onnistuminen edellyttää huomattavia ponnisteluja kaikilla politiikan aloilla sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla. Keskeinen menestystekijä on viranomaisten kyky ohjata talous-, sosiaali- ja finanssipolitiikkaa kohti kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. EU:ssa eri hallintotasojen panos kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen on monimutkainen jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten välisen toimivallan jaon vuoksi. Vaikka muutokseen liittyvät haasteet ovat yhteisiä, lähtökohdat ovat erilaisia: osa jäsenvaltioista on alttiimpia taloudellisille, sosiaalisille ja ympäristöön liittyville riskeille tai niillä on pidempi tie kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen. Siksi jäsenvaltioissa tarvitaan eriytettyjä, mutta tiiviisti koordinoituja toimenpiteitä. Viime vuosikymmenen aikana talouspolitiikan EU-ohjausjakso on vakiinnuttanut asemansa keskeisenä välineenä jäsenvaltioiden talous- ja työllisyyspolitiikkojen koordinoimisessa. Sen avulla voidaan ohjata politiikkaa kohti kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista seuraamalla edistymistä ja varmistamalla kansallisten toimien tiiviimpi koordinaatio talous- ja työllisyyspolitiikan alalla. Ohjausjakson painopiste pidetään edelleen kysymyksissä, joilla on vaikutuksia koko talouteen.

Talouspolitiikan EU-ohjausjakson uudelleensuuntaaminen on jo alkanut tässä vuotuisessa kestävä kasvun strategiassa esitetyn laajemman taloudellisen narratiivin kautta. Se jatkuu laadittaessa vuoden 2020 maaraportteja, joissa komissio analysoi jäsenvaltioiden sosiaalista ja taloudellista tilannetta. Ensimmäisenä toimenpiteenä vuoden 2020 maaraportteihin sisällytetään kestävä kehityksen tavoitteiden vahvistettu analysointi ja seuranta. Raportteihin tulee uusi ympäristön kestävyteen keskittyvä osio, joka täydentää

⁵ Komission ehdotus neuvoston asetukseksi vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen vahvistamisesta, COM(2018) 32.

taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden analyysia. Tavoitteena on tukea jäsenvaltioiden toimia kartoittamalla kansallisen tason ympäristö-, sosiaali- ja talouspolitiikan välisiä synergioita ja mahdollisuuksia löytää tasapaino ristiriitaisten tavoitteiden välille. Raporteissa esitettävä analyysi tukee myös EU:n varojen käyttöä kestäviin investointeihin Euroopan unionissa. Tämän uuden osion lisäksi jokaiseen maaraporttiin sisällytetään uusi liite, jossa kerrotaan, miten kukin jäsenvaltio on edistynyt kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Edistymistä seurataan kestävä kehityksen tavoitteita koskevan Eurostatin indikaattorin perusteella. Lisäksi komissio on kehottanut jäsenvaltioita arvioimaan kansallisissa uudistusohjelmissaan, miten ne ovat edistyneet kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Tämä toimii laadullisena täydennyksenä komission EU-ohjausjaksossa toteuttamalle indikaattoreihin perustuvalla seurannalla, jossa otetaan huomioon toimenpiteiden koko talouden laajuiset näkökohdat. Tavoitteena ei ole aiheuttaa kansallisille viranomaisille hallinnollista lisärasitusta vaan pikemminkin hyödyntää olemassa olevia kansallisia seurantavälineitä, kuten YK:n tasolla suunniteltuja vuotuisia vapaaehtoisia maakatsauksia, jotta EU:n tason ohjaus ja koordinointi olisi hyödyllisempää. Komissio tekee maaraporttien perusteella ehdotukset vuoden 2020 maakohtaisiksi suosituksiksi, jotka on määrä hyväksyä toukokuussa. Niissä tullaan ottamaan esiin kansallisten uudistusten vaikutus yksittäisten kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen, jos se on olennaisen tärkeää talous- ja työllisyyspolitiikan koordinoinnin varmistamiseksi yhteistä etua koskevissa taloudellisissa haasteissa.

Tässä ohjausjaksossa ja tulevina vuosina noudatettavan uuden lähestymistavan ansiosta EU-ohjausjakson avulla tuetaan suoraan Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita, jotta ne voivat saavuttaa kestävä kehityksen tavoitteet talous- ja työllisyyspolitiikassaan, ja varmistetaan, että talous toimii kaikkien hyväksi ja kasvu on kestävä.

Lähde: Yhdistyneet kansakunnat

PÄÄTELMÄT JA SEURAAVAT VAIHEET

Tämän kestäväen kasvun strategian toteuttaminen on yhteinen pyrkimys. Se edellyttää kaikkien EU:n toimijoiden yhteistä toimintaa ja sitoutumista. Eurooppa-neuvostoa pyydetään hyväksymään tämä strategia. Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon komission määrittämät painopisteet kansallisessa politiikassaan ja strategiassaan, jotka ne esittävät vakaus- tai lähentymisohjelmassaan sekä kansallisessa uudistusohjelmassaan. Niiden pohjalta komissio ehdottaa maakohtaisia suosituksia, jotka jäsenvaltiot hyväksyvät neuvostossa. Näin ollen jäsenvaltiot ovat viime kädessä vastuussa suositusten sisällöstä ja toteuttamisesta.

Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä käytettävissä olevia EU:n politiikka- ja rahoitusvälineitä täysimääräisesti. Komissio on valmis tukemaan jäsenvaltioita niiden uudistuspyrkimyksissä antamalla jäsenvaltioille teknistä tukea, erityisesti ehdottamansa uudistusten tukiohjelman kautta. Tässä yhteydessä lähentymistä ja kilpailukykyä edistävän talousarviovälineen odotetaan tarjoavan euroalueen jäsenvaltioille räätälöityjä kannustimia ja tukea uudistuksiin ja investointeihin. Lisäksi koheesio politiikan varoilla on ratkaiseva rooli sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tukemisessa.

Talouden ohjausjärjestelmän ja demokraattisen vastuuvollisuuden on kuljettava käsi kädessä. Euroopan parlamentilla olisi oltava enemmän sananvaltaa EU:n talouden ohjausjärjestelmässä. Tätä varten komissio tulee käymään Euroopan parlamentin kanssa vuoropuhelua siitä, miten tämä voidaan toteuttaa. Ensimmäinen askel on, että talouskysymyksistä vastaavat komission jäsenet tulevat Euroopan parlamenttiin ennen kutakin talouspolitiikan EU-ohjausjakson keskeistä vaihetta. Kun ohjausjaksoa koskeva demokraattinen vastuuvollisuus näin lisääntyy, myös omistajuus lisääntyy ja sen myötä uudistusten toteutus helpottuu. Laajemmassa kontekstissa komissio jatkaa vuoropuhelua jäsenvaltioiden kanssa ja kehottaa jäsenvaltioita ottamaan kansalliset parlamentit, työmarkkinaosapuolet ja kaikki muut asiaankuuluvat sidosryhmät mukaan prosessiin.